

den mathematisk og den egentlig klassif. Underviisning; thi hvorvel det maa indrømmes, at der ogsaa i mange mindre Sprog og i mange enkelte Sprog af og til kan vise sig en ganske særlig Dplagthed for det Ene eller det Andet, troer jeg dog, at Enhver, der har haft Noget med Skoler at gjøre, vil give mig Ret i, at der Intet er, som mere bestemt træder frem og kan forfølges end netop den forskjelligte Lethed og Bequemmelighed til at beskæftige sig med Sprog — navnlig de gamle Sprog paa den ene Side og Mathematik paa den anden Side. Følgen deraf er netop den, at man ved at kræve Mathematik af dem, der ikke have Dplagthed dertil, i samme Maal som af de andre, lægger paa en Deel af Eleverne en overordentlig tung Byrde, som slet ikke føles af de andre, og paa den anden Side kommer til om ikke paa samme Maade saa dog paa en omtrent lignende Maade at lægge en Byrde paa dem, der i Modsætning til de første ikke føle Dplagthed med Hensyn til Sprog. Dette har netop været den egentlige Anledning her som andetsteds til, at man har søgt fremkaldt Adskillelsen, thi vi bevæge os jo ikke her paa et Omraade, som er os alene forbeholdt; tværtimod har det samme Spørgsmaal paa samme Maade bevæget sig rundt omkring i andre Lande, og den Hovedbetragtning, som jeg her har nævnt, er anerkjendt som den, hvorfra det egentlige Udgangspunkt maa tages. Jeg har i den Henseende haft Leilighed til at sætte mig temmelig nøie ind i de forskjellige Forhold i andre Lande; men jeg skal idetmindste ikke for Diebliffet komme videre ind derpaa, uden i alt Fald ved en Henpegen paa, hvad der ligger os nærmest, nemlig paa, hvad der er foregaaet i Norge, hvor denne Sag er bleven behandlet med en ganske overordentlig Grad af Omhyggelighed. Den er bleven bragt ind til Forhandling paa Stortinget, ligesom den nu her indbringes for Rigsdagen, og den har vistnok i visse Henseender faaet et Udfald, som man maaskee ikke har været tilfreds med; men dette berører ikke det Forhold, vi for Diebliffet dvæle ved. Sagen er bleven behandlet i Stortinget, og det gjælder her

som ved saamange andre Leiligheder, at alle Sammenligninger med fremmede Lande i Reglen halte betydelig, idet der gives saamange Særegenheder, som man enten ikke kjender, eller som man ikke er opmærksom paa, naar man vurderer fremmede Forhold; men det har dog en større Betydning, naar Sammenligningen skeer med et Land, som i alle væsentlige Henseender vistnok kan sammenlignes med vort og har haft Udvikling i mange Retninger — ogsaa hvad Skolevæsenet angaaer — tilfælles med os i mange Tider. Saaledes er netop ogsaa der Udgangspunktet for den nye Skoleordning den Lettelse, som vil tilveiebringes ved Adskillelsen navnlig i den Retning, hvor Skolens Trang og de Erfaringer, man har gjort, have henpeget derpaa, og det er ganske overeensstemmende med, hvad der her foreligger. Derimod maa jeg tilstaae at den Adskillelse med en tredobbelte Basis, hvorved man skulde have det saakaldte nordiske eller oldnordiske Studium — hvad man nu vil kalde det — med ved Siden af det mathematisk og det klassisk — denne Adskillelse, siger jeg, har man ikke noget Sted i den vide Verden forsøgt paa, og det er ikke, fordi den øvrige Verden ikke ogsaa har Noget, der vel ikke kan betegnes som oldnordisk, men betegnes ved et Tillægsord, hentet fra deres eget Sprog, og som altsaa er deres middelalderlige Sprog — thi vort Sprog gaaer jo heller ikke tilbage til Oldtiden; men man er aldrig falden paa at ville basere en Skole paa et saadant særegent Studium. I Norge har man da heller ikke gjort det; man har tværtimod fra Commissionens Side erkjendt det for noget aldeles Uantageligt og er gaaet meget let hen over det som Noget, der ikke kunde være Spørgsmaal om. Det, der var Tale om, var at optage det Oldnordiske som et Sprog og derved skaffe en Veiledning i og Kjendskab til Sproget og den oldnordiske Litteratur osv., hvilket synes ganske naturligt at maatte sættes i Forbindelse med Modersmaalet. Skjøndt der har været forskjellige Meninger om, hvorvidt det var rigtigt at gjøre det her, saa vil man dog finde, at Lovforslaget ikke ganske forbigaaer denne Tanke, den er optagen med i Forbindelse med Modersmaalet. Men